การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4

COMMUNITY PARTICIPATION IN IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY OF THUNG CHOMPOO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, PHU WIANG DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE ACCORDING TO BRAHMAWIHAN 4

[1]ฉัฏฐ์สุดา ชัยโฉม, [2]พระมหาวิรุธ วิโรจโน,,
[3]พระครูวินัยธร วรชัด ปยุตฺโต, [4]พระครูสังฆรักษ์ทวี อภโย และ [5]ชนาธิป ศรีโท
[1]Chatsuda Chaichom, [2]Phramaha Wiruth Wirojano, [3]Phrakruvinaidhorn Worachat Payutto,
[4]Phrakrusangkharak Thawee Abhayo, and [5]Chanathip Sritho

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahamakut Buddhist University, Thailand.

[1]Booky.chat@hotmail.com

Received : May 2, 2022; **Revised** : May 20, 2022; **Accepted** : May 30, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

---

[1] นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[4] อาจารย์, ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[5] อาจารย์,ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, หลักพรหมวิหาร 4

Abstract

This study aimed to determine the level of community participation in the development of the elderly's quality of life in Thung Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Phu Wiang District, Khon Kaen Province. According to the Brahmawihan 4 principle, to compare the level of community participation in the development of the elderly's quality of life in the Thung Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Phu Wiang District, Khon Kaen Province. According to Brahmawihan 4, classified by sex, age, education level, occupation and average monthly income and to study recommendations on community participation in improving the quality of life of the elderly in Thung Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Phu Wiang District, Province Khon Kaen According to the principles of Brahmawihan, 4 samples used in this research There were 244 elderly people in Thung Chompoo Subdistrict Administrative Organization (Ymane,1973:125) by simple random sampling. Thung Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Phu Wiang District, Khon Kaen Province According to Brahma Vihara 4, it is a tool for collecting information. using statistical software packages Data were analyzed and characterized by descriptive statistics using percentage, mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). The results revealed that most of the study was female, aged between 60-70 years. at the level of basic education They were engaged in occupation and had monthly income not exceeding 10,000 baht. It was found that the elderly participated in the development of the elderly's quality of life in the Thung Chompoo Sub-District Administrative Organization, Phu Wiang District, Khon Kaen Province. According to Brahma Vihara 4, it is at a high level.

Keywords: Participation, Improving the quality of life, The Elderly, Brahma Viharn 4

บทนำ

สังคมไทยอยู่ในสภาวการณ์ที่มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2564 โดยคาดการณ์ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอดในอีกไม่ถึง20ปีข้างหน้า ซึ่งโครงสร้างอายุของประชากรที่เปลี่ยนไปเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างของสังคมไทยโดยรวม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2559) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ถือเป็นปัญหาเชิงบริบทของประเทศ ทั้งระบบเศรษฐกิจ การจ้างงาน สถาบันครอบครัว ชุมชน แม้กระทั่งการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน เนื่องจากโครงสร้างของประชากร เป็นสิ่งที่ห่อหุ้มระบบต่างๆ ของประเทศ ในการวางแผนการพัฒนาระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2525 - 2544) ต่อเนื่องฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) ได้กำหนดไว้ว่าภาครัฐต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องคุณค่าของผู้สูงอายุ เพราะเมื่อสังคมมองผู้สูงอายุมีคุณค่า ผู้สูงอายุก็จะได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมในสังคม

ปัญหาจากภาวะประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น มีจำนวน 11,633,188 คน หรือร้อยละ 17.58 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ส่งผลกระทบให้สถานะทางการเงิน การคลังของรัฐ และเศรษฐกิจของประเทศ หากพิจารณาทรัพยากรของประเทศที่จะรองรับ ตามมาด้วยปัญหาสุขภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ การดูแลผู้สูงอายุในอนาคตคงไม่เพียงพอ การดูแลเอาใจใส่ต่อผู้สูงอายุนั้นมีความจำเป็น เพราะในวัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและการสูญเสียต่างๆ เช่นความสมบูรณ์แข็งแรง ความสวยงามของร่างกาย เพื่อน สถานภาพ สมรส อาชีพ และรายได้ (Thorson, 1995) สภาวะของการสูญเสียดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีอารมณ์ เศร้า ว้าเหว่ รู้สึกโดดเดี่ยว ความมีคุณค่าในตนเองต่ำ สิ้นหวัง และขาดที่พึ่งพิง อันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตตามการรับรู้ของผู้สูงอายุลดลง (อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 2543) เมื่อประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม ด้านการลงทุน และด้านสวัสดิการสังคม เพื่อรองรับสวัสดิการด้านผู้สูงอายุ (จุฑารัตน์ แสงทอง, 2560) ภาครัฐและเอกชนได้กำหนดจัดสวัสดิการสังคม ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การมหาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ เช่น แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 ยุทธศาสตร์และมาตรการของแผน และปฏิญญาผู้สูงอายุไทย การกำหนดนโยบายและแผนเหล่านี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางของการดำเนินงาน ส่งเสริม คุ้มครองด้านผู้สูงอายุ (จุฑารัตน์ แสงทอง, 2560)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,2542) ได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของชุมชนและการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ถูกคาดหวังในการดูแลเกื้อหนุนผู้สูงอายุ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการคุ้มครอง ดูแล และส่งเสริมคุณชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้สูงอายุด้วยการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการ และเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อแสดงศักยภาพในการทำงานที่มีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดให้ จึงควรนำหลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักธรรมของผู้ที่ปกครองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นหลักธรรมเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ ซึ่งประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองขนาดเล็ก แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้นมีจำนวน 4,368 คน มีผู้สูงอายุจำนวน 610 คน (ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอภูเวียง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น,2563) ภารกิจและบทบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและพัฒนาพื้นที่ตำบลทุ่งชมพู เพื่อตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชาวบ้านในการจัดตั้งองค์กรชุมชนต่างๆ ในชุมชน และตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลทุ่งชมพู จึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยประยุกต์หลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในตำบล ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างไร จะได้นำหลักพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วน

ตำบลทุ่งชมพูที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุยังไม่ครอบคลุม เพราะผู้สูงอายุมีความต้องการที่แตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้านที่ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าร่วมรับบริการหรือร่วมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆได้ จำเป็นที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนทุ่งชมพู เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่มีผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 244 คน (Yamane, 1973: 125) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยได้แบ่งเนื้อหาแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ลักษณะเป็นแบบ Rating Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการจากแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 สรุปผลดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ในครั้งนี้ พบว่า ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู 4 ด้าน โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$=3.79) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$=3.94, 3.84, 3.79 และ3.59 ตามลำดับ)

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4

ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.84) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู ด้วยความปรารถนาดีต่อกันเป็นที่ตั้ง และท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมหรือโครงการต่างๆจะนำมาใช้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูด้วยความเต็มใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X}$=3.89 และ3.89 ตามลำดับ) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูเพื่อให้โครงการหรือกิจกรรมมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน และท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูด้วยความปรารถนาดี ($\bar{X}$=3.85 และ3.85 ตามลำดับ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรม โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูเพื่อประโยชน์สุขถ้วนหน้าในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ($\bar{X}$=3.77)

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.79) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมด้วยความพอใจ เพื่อทำกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู ($\bar{X}$=3.95) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูด้วยความเต็มใจ ($\bar{X}$=3.94) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ส่วนราชการ หน่วยงานเอกชน เป็นต้นด้วยความยินดี ($\bar{X}$=3.58)

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.94) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือท่านมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านการศาสนา และงานด้านการศึกษาให้กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู ($\bar{X}$=4.04) รองลงมา คือ ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสม จากการร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู เช่น

โครงการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ($\bar{X}$=4.03) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพ เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X}$=3.92)

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.59) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อโครงการดำเนินไปด้วยความถูกต้องเป็นธรรม ($\bar{X}$=3.70) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูด้วยความเป็นกลาง และท่านมีส่วนร่วมด้วยการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลของกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูด้วยความเป็นกลาง ($\bar{X}$=3.60 และ3.60 ตามลำดับ) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบควบคุมการใช้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X}$=3.51)

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4	$\bar{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.84	1.19	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.79	1.22	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.94	1.12	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.59	1.24	มาก
รวม	3.79	1.13	มาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4พบว่าโดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพูนั้น ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้สูงอายุที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่วนราชการได้จัดให้ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โครงการอบรมให้ความรู้ตามแนวทางทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โครงการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นต้น หลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้และความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ การรักษาความสะอาดด้านร่างกาย และมีความรู้ในวิชาชีพเพิ่มขึ้นทำให้พึ่งพาตนเองได้และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน โดยการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของชุมชน ประกอบด้วย แกนนำผู้สูงอายุ คนวัยอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (X = 4.00) รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนผลการวิจัยพบว่า

2.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมันโซร์ ดอเลาะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา : ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การออกกำลังกาย ลักษณะการอยู่กับครอบครัว รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว และการนอนหลับที่เพียงพอ

2.3 ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมันโซร์ ดอเลาะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา : ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การออกกำลังกาย ลักษณะการอยู่กับครอบครัว รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว และการนอนหลับที่เพียงพอ

2.4 ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมันโซร์ ดอเลาะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา : ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การออกกำลังกาย ลักษณะการอยู่กับครอบครัว รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว และการนอนหลับที่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเพียร เป็นพร้อม, วัชรินทร์ สุทธิศัย และสมเกียรติ เกียรติเจริญ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเชิงนโยบาย: กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพ

ชีวิตของผู้สูงอายุในเขตจังหวัดสุรินทร์โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 8 ตัวแปร เรียงลำดับตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยความคิดสร้างสรรค์ (β=0.50) ปัจจัยภาวการณ์มีโรคประจำตัว (β=0.34) ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม (β=0.21) ปัจจัยกินเป็น (β=0.19) ปัจจัยสถานภาพสมรส (β=0.11) ปัจจัยอยู่เป็น (β=0.11) ปัจจัยอายุ (β= (-0.10) และปัจจัยระดับการศึกษา (β=0.07) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

2.5 ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมันโซร์ ดอเลาะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา : ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา”ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การออกกำลังกาย ลักษณะการอยู่กับครอบครัว รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรคประจำตัว และการนอนหลับที่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักพรหมวิหาร 4 ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กระตุ้นให้ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น จัดโครงการที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โครงการอบรมฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น และควรกำหนดกิจกรรมหรือโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

จรัญญา วงศ์พรหม.(2558), *การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.* วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). 8(3), กันยายน – ธันวาคม 2558 : 41-54.

จุฑารัตน์ แสงทอง. (2560). *สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (Aging Society (Complete Aged): The elderly condition of good quality).* วารสารกึ่งวิชาการ 38(1), 6-28, 2560.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.*

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ.* สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2564 จาก http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx.

อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย. *การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อนรรฆ อิสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,

Thorson, J.A. (1995). *Aging in changing society.* California: Wadsworfh,

Yamane, T. (1973). Elementary Sampling Theory.New Jersey: Prentice Hall.